

Ang. förslaget om Nobelbanan genom Lekeberg kommun

Med referens till samrådet i Fjugesta den 18/3 lämnar jag följande synpunkter.

Jag noterar att projektet inte drivs av staten och Trafikverket utan av ett aktiebolag som ägs av de intressenter som förväntas gynnas av projektet. Utredningen sköts således av en lobbyorganisation som inte är neutral i frågan. En pikant detalj är att Region Örebro är en av delägarna i aktiebolaget vilket innebär att alla invånare i Lekeberg, vilka drabbas negativt av projektet, genom sin regionskatt är med och bekostar påverkansarbetet.

Nobelbanan hävdar att utredningen ska utgöra underlag för Länsstyrelsens beslut om projektets påverkan men flera viktiga perspektiv saknas vilka kommenteras nedan.

Lokalsamhällets robusthet

Grundbultarna för lokalsamhället är invånarna och deras sysselsättning. Lekeberg är hemvist för en mängd småföretag och självverksamma jord-/skogsbrukare, varav flera har varit i familjers ägo under generationer. Dessa långsiktiga ägare och verksamheter har bidragit till robusta lokalsamhällen med försiktigt förvaltade marker innehållande höga naturvärden med stor variation. Verksamheterna är också viktiga för områdets självförsörjningsgrad och ekonomi då material och tjänster ofta handlas upp från lokala företag vilket bidrar till lokalsamhällets arbetsmöjligheter. Den höga graden av självverksamhet skapar också en god lokal tillgång till maskiner och utrustning vilket i hög grad bidrar till områdets civila beredskap och robusthet.

Nobelbanan har tyvärr redan skapat stor oro i bygden och en konsekvens är att investeringar i maskiner eller utvidgad verksamhet skjuts på framtiden. Bland skogsägare talas även om att tidigarelägga slutavverkningar inför kommande exproprieringar.

En dragning av järnvägen genom Lekeberg riskerar att slå sönder förutsättningarna för en mängd verksamheter vilka är kritiska för de olika lokalsamhällenas fortlevnad. I de markområden som drabbas riskerar ägandet att skifta från lokalboende och småskalighet till distansboende och storägare vilket kommer att vara negativt för de naturvärden som har byggts upp under generationer.

Kommunens utveckling och resiliens

Lekeberg är en vital småföretagarkommun med hög sysselsättningsgrad och låg arbetslöshet. Det privata näringslivet utgör en grundsten i kommunens framgång. Företagen i Lekeberg har ofta en lokal karaktär där inköp av material och tjänster sker från närliggande mindre aktörer vilket bidrar till att företagen stärker varandra och att intäkter och skatteinkomster kan stanna lokalt. Motsatsen med storbolag och markägare på distans medför att tjänster i högre grad handlas upp av större förvaltare och arbetsmöjligheter och inkomster hamnar därför ofta utanför Lekeberg. Det småskaliga och mångfacetterade

näringslivet är viktigt för kommunens utveckling men också för dess resiliens att möta ekonomiska och andra störningar.

En dragning av järnvägen genom Lekeberg skulle klyva kommunen i två delar och lokalboende företagare och markägare skulle riskera att ersättas av distansägande. I förlängningen riskerar kommunen ökad arbetslöshet, tappade skatteintäkter och utflyttning vilket skulle försämra förutsättningarna för Lekeberg framåt.

Samhällsnytta och nationell prioritering av resurser

Sverige står inför några av de största utmaningarna i modern historia samtidigt som statens resurser är begränsade. Givet bristen på tillgängliga ekonomiska medel måste därför eventuella nya infrastrukturprojekt vägas mot alternativet att förbättra och rusta upp befintlig infrastruktur.

Vad gäller järnvägsförbindelserna Oslo-Stockholm finns aktuella bedömningar, senast av Trafikverket i samarbete med den norska motsvarigheten Jernbanedirektoratet. Den utredningen presenterades så sent som i september 2022 och innehåller väl avvägda förslag på förbättringar av befintlig järnväg. Flera tidigare utredningar har pekat på motsvarande möjligheter.

En byggnation av en helt ny järnväg genom Lekeberg och över det kuperade området Kilsbergen är ett kostsamt infrastrukturprojekt vars samhällsnytta skulle vara låg i jämförelse med andra alternativ.

Sammantaget är jag därför kritisk till en byggnation av Nobelbanan. Förslaget är dåligt av lokala och kommunala skäl samt inte minst nationella skäl. Jag anser därför att projektet ska läggas ned och att bolaget Oslo-Sthlm 2.55 AB ska upphöra med att förbruka resurser för skattebetalarna i Lekebergs kommun. I det fall att projektet trots allt går vidare och föreslår en dragning genom Lekeberg anser jag att den enda möjliga dragningen är i direkt anslutning till befintlig väg E18.

Vänlig hälsning

Björn Aronsson
Skogsägare och lantbrukare
Mullhyttan, Lekebergs kommun
bjorn.aronsson@baring.se